

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2014 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Dończyk

w sprawie z powództwa K. Z.
przeciwko Skarbowi Państwa - Aresztowi Śledczemu w (...)
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 13 listopada 2014 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 18 grudnia 2013 r., sygn. akt I ACa (...),

1) odrzuca skargę kasacyjną;

**2) zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Skarbu Państwa kwotę 120 (sto dwadzieścia) zł
tytułem zwrotu kosztów postępowania przed Sądem
Najwyższym;**

**3) odmawia przyznania od Skarbu Państwa na rzecz adw. M.B.
kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z
urzędu w postępowaniu przed Sądem Najwyższym.**

UZASADNIENIE

Powód K. Z. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 18 grudnia 2013 r.

Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., skarga kasacyjna powinna zawierać wnioski o uchylenie lub uchylenie i zmianę orzeczenia z oznaczeniem zakresu

żądanego uchylenia i zmiany. Wniosek ten musi odpowiadać przy tym zakresowi zaskarżenia, o którym mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. Skarga kasacyjna powoda - sporządzona przez zawodowego pełnomocnika - nie spełnia tego istotnego wymagania procesowego. Powód zaskarżył wyrok w całości, natomiast wniósł o jego uchylenie jedynie co do punktu 2 - dotyczącego rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Co do punktu 1 zaskarżonego wyroku powód wniósł jedynie o jego zmianę przez zasądzenie na jego rzecz kwoty 87.000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 lutego 2012 r. do dnia zapłaty. Tymczasem, według art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c., prawidłowo sformułowany wniosek skargi kasacyjnej może zmierzać jedynie do uchylenia części lub całości zaskarżonego wyroku albo uchylenia i skorelowanego ze wskazanym zakresem żądanego uchylenia wyroku wnioskiem o zmianę.

W istocie dotyczy to sposobu zmiany wyroku sądu pierwszej instancji, zaskarżonego apelacją. Wynika to jednoznacznie z treści przepisów art. 398¹⁴, 398¹⁶ § 1 i art. 398¹⁹ k.p.c., zgodnie z którymi w razie uwzględnienia skargi kasacyjnej Sąd Najwyższy może tylko uchylić w całości lub w części zaskarżony wyrok albo uchylić w całości lub w części zaskarżony wyrok i orzec co do istoty sprawy względnie umorzyć postępowanie lub odrzucić pozew. Sąd Najwyższy musi więc wprawdzie uchylić w określonym zakresie zaskarżony wyrok, aby następnie w tym uchylonym zakresie orzec co do istoty sprawy względnie przekazać sprawę do ponownego rozpoznania, umorzyć postępowanie lub odrzucić pozew. Skasowanie wyroku sądu drugiej instancji powoduje, że Sąd Najwyższy w uchylonym zakresie orzeka jak sąd *meriti*, tj. sąd drugiej instancji, co do wniesionej apelacji. W konsekwencji w skardze kasacyjnej musi być zawsze zawarty wniosek o uchylenie zaskarżonego wyroku odnoszący się do zakresu merytorycznego zaskarżonego wyroku, o ile w tym zakresie skarżący formułuje wniosek o orzeczenie przez Sąd Najwyższy co do istoty sprawy.

Niezależnie od wyżej omówionego braku skargi kasacyjnej brak jest korelacji pomiędzy wskazaną w skardze wartością przedmiotu zaskarżenia (87.000 zł) - podczas, gdy powód wniósł ostatecznie o zapłatę kwoty 102.000 zł - a wskazanym zakresem zaskarżenia (w całości) i sformulowanym, mimo że ułomnie, wnioskiem skargi oraz treścią zarzutów w niej sformulowanych. Spełnienie wymagań,

o których mowa w art. 398⁴ § 1 pkt 1 i 3 k.p.c., wiąże się nie tylko z koniecznością precyzyjnego określenia zakresu zaskarżenia i zgodnego z nim zakresu uchylenia bądź uchylenia i zmiany kwestionowanego orzeczenia sądu drugiej instancji, lecz także skoordynowania tych zakresów z wartością przedmiotu zaskarżenia. Konieczne jest przy tym także, aby zakresy te korespondowały z zakresem, który wynika z powołanych w skardze zarzutów w powiązaniu z ich uzasadnieniem (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2001 r., II CZ 16/01, nie publ., z dnia 12 października 2007 r., V CSK 309/07, OSNC-ZD 2008, nr C, poz. 81, z dnia 26 czerwca 2009 r., V CNP 40/09, nie publ., z dnia 10 kwietnia 2013 r., III CSK 64/13, nie publ., z dnia 24 kwietnia 2013 r., III CSK 77/13, nie publ. oraz z dnia 2 kwietnia 2014 r., IV CZ 14/14, nie publ.).

Niezamieszczenie w skardze kasacyjnej prawidłowego wniosku o uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części stanowi wadę, której nie można usunąć w trybie właściwym dla usuwania braków formalnych, i w związku z tym skarga dotknięta tą wadą podlega odrzuceniu *a limine* (art. 398⁶ § 2 i 3 k.p.c.). Nieusuwalne braki skargi kasacyjnej są równoznaczne z nieistnieniem skargi co do jej istoty (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 28 kwietnia 2004 r., II CK 88/04, OSNC 2006, nr 4, poz. 75 oraz z dnia 18 lipca 2014 r., IV CSK 631/13, nie publ.).

Ubocznie należy ustosunkować się do znaczenia dla rozstrzygnięcia omawianego zagadnienia wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 8 kwietnia 2014 r., SK 22/11 (OTK-A 2014, nr 4, poz. 37), którym uznano, że art. 180 w zw. z art. 178 i art. 176 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. - Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (jedn. tekst: Dz.U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.) w zakresie, w jakim przewiduje odrzucenie bez wezwania do usunięcia braków, skargi kasacyjnej niespełniającej wymogu zamieszczenia w niej wniosku o uchylenie lub zmianę orzeczenia wraz z oznaczeniem zakresu żadanego uchylenia lub zmiany jest niezgodny z art. 45 ust. 1 w zw. z art. 31 ust. 3 oraz art. 78 Konstytucji, a także wywodzoną z art. 2 Konstytucji zasadą ochrony zaufania obywateli do państwa i stanowionego przez nie prawa. Wyrok dotyczy skutków podobnego, co w rozważanym wyżej przypadku, braku skargi kasacyjnej wniesionej od wyroku sądu administracyjnego. Należy mieć jednak na względzie, że powołany wyrok Trybunału Konstytucyjnego dotyczy niezgodności z Konstytucją tylko wskazanych

w nim przepisów, nie dotyczy więc właściwych przepisów procedury cywilnej dotyczących skutku braku tzw. wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej. Oznacza to, że przepisy te korzystają z domniemania ich zgodności z Konstytucją. Należy mieć także na względzie, że w uzasadnieniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 1 lipca 2008 r., SK 40/07 (OTK 2008, nr 6A, poz. 101) – odnoszącego się do braku konstrukcyjnego skargi kasacyjnej w postaci wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienia - podkreślono, że wyrok ten nie dotyczy pozostałych wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej, w tym więc braku prawidłowego wniosku o uchylenie lub uchylenie i zmianę zaskarżonego wyroku. Podkreślić także należy dostrzeżoną przez Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z dnia 8 kwietnia 2014 r., SK 22/11 różnicę pomiędzy skargą kasacyjną wnoszoną od nieprawomocnych orzeczeń sądów administracyjnych od skargi kasacyjnej wnoszonych w sprawach cywilnych od prawomocnych orzeczeń sądów powszechnych. Przeciwno dalszej liberalizacji przepisów dotyczących skutków braków wymagań konstrukcyjnych skargi kasacyjnej przemawia nie tyle wzgląd na szybkość postępowania, co na charakter i funkcje skargi kasacyjnej służącym przede wszystkim interesowi publicznemu, a w mniejszym stopniu interesowi indywidualnemu. Przesądziło to o sposobie ujęcia wymagań konstrukcyjnych skarg kasacyjnych (art. 398³ k.p.c.) i skutku ich braku, ograniczonym zakresie kognicji Sądu Najwyższego (art. 398¹³ § 1 i 2 k.p.c.) i ograniczeniu tzw. zdolności postulacyjnej w postępowaniu kasacyjnym.

Wobec tego, że skarga sporządzona została sprzecznie z zasadami profesjonalizmu, należało oddalić wniosek o przyznanie kosztów nieopłaconej.

pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu wywołanym wniesieniem tej skargi. W judykaturze utrwalony jest pogląd, według którego czynności adwokata ustanowionego z urzędu, które są sprzeczne z zasadami profesjonalizmu, nie uzasadniają przyznania mu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 1999 r., II CKN 341/98, OSNC 1999, nr 6, poz.123).

Na wniosek pozwanego - zastępowanego przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa zawarty w odpowiedzi na skargę kasacyjną Sąd Najwyższy orzekł

o kosztach postępowania kasacyjnego na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99 w zw. z art. 391 § 1 i art. 398²¹ k.p.c. oraz przy uwzględnieniu przepisów § 13 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 2 ust. 2 i § 11 ust 1 pkt 25 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jedn. tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461).